VaYechi Esther Weinn 11 Tevet 5782 16 December 2021

Dedications:

- Rivky Jungreis liluy nishmat her father Aharon Ben Avraham
- Livia Jacobs

On the occasion of my father Baruch Mappa's 7th yurtzheit. לעלוי נשמת אבי מורי ברוך בן אשר זיליג הלוי.

May he have a lichtig Gan Eden. With love from his girls - Livia, Suzi and Chanala.

For fun: Yosef and the Hyksos Invasion

Bereisheet 47:31- Why did Yakov make hin swear after he promised to fulfill Yakovs will?

ויֹאמֵר **השַבעה לי** וישבע לו וישתחו ישראל על־ראש המטה:

And he said, "Swear to me." And he swore to him. Then Israel bowed at the head of the bed.

50:1-6- Why did he fulfill an Egyptian burial rite?

ויפּל יוֹסף על־פַּנִי אביו ויִבַרְ עליו וישק־לוֹ:

Joseph flung himself upon his father's face and wept over him and kissed him.

ַוִיצַוֹ יוֹסֵף אֵת־עַבַדֵּיוֹ אֵת־הַרְפָּאִים לַחֲנָט אֵת־אַבִיו **וַיַּחַנָטוּ הַרפָּאִים אֵת־יִשְּׂרֵאַל:**

Then Joseph ordered the physicians in his service to embalm his father, and the physicians embalmed Israel.

ַוּמָלְאוּ־לוֹ אַרְבָּעִים יוֹם כֵּי כָּן יִמְלְאוּ יִמֵּי הַחַנָּטִים וַיִּבְכָּוּ אֹתָוֹ מְצַרָיִם **שָׁבְעִים יִוֹם:**

It required forty days, for such is the full period of embalming. The Egyptians bewailed him seventy days;

Why did he not have direct access to Pharaoh?

ָוַיַעַבְרוֹ יְמֵי בְּכִיתֹׁוֹ וַיְדַבֵּר יוֹסֵׁף אֶל־בִּית פַּרְעָה לֵאמֹר אִם־נָּא מָצָאתִי חֵןֹ בְּעִינֵיכֶּם דַבְּרוּ־נָּא בְּעַזְגַי פַּרְעָה לֵאמֹר hand when the wailing period was over, Joseph spoke to Pharaoh's court, saying, "Do me this favor, and lay this appeal before Pharaoh:

ָאָבֶּי הִשְּׁבִּיעָנִי לֵאמֹר הִנָּה אָנֹכִי ٛמֶתٌ בְּקְבְרִי אֲשֶׁר כָּרְיתִי לִ[ּ] בְּאֶרֶץ כְּנַּעַן שֻׁמָּה תִּקְבְּרֵנִי וְעַתָּה אֶעֶלֶה־נָּא וְאֶקְבְּרָה אֶת־אָבִי וְאָשִׁוּבָה:

My father made me swear, saying, "I am about to die. Be sure to bury me in the grave which I made ready for myself in the land of Canaan." Now, therefore, let me go up and bury my father; then I shall return."

ַויָאמֶר פַּרְעָה עֵלֶה וּקְבָר אֵת־אַבִיךְ **כַּאֲשֵׁר הִשְּבִּיעַךְ:**

And Pharaoh said, "Go up and bury your father, as he made you promise on oath." "He was an avel, because in Egypt they mourned 70 days"

The majority of such modern scholars date Joseph to the Second Intermediate Period of Egyptian history, ca. 1786-1570 BC . The Hyksos were a Semitic people who migrated to the Nile Delta region and invaded Egypt around the 18th century BC, that is, between 1700 and 1900 BC, at a time of internal crisis that allowed them to conquer the government of the country, where they formed a dynasty. Avar is located in the eastern part of the Nile Delta is the site where the capital of the Hyksos sovereigns emerged; archaeological excavations have shown that the city was built on an earlier Egyptian site in the Middle Kingdom. It is a real fortress with walls eight meters thick; after the defeat of the Hyksos, the city was abandoned for some time, to be later recovered by the Ramesses dynasty, already during the New Kingdom. The length of time the Hyksos ruled is unclear. The fragmentary Turin King List says that there were six Hyksos kings who collectively ruled 108 years, however in 2018 Kim Ryholt proposed a new reading of as many as 149 years, while Thomas Schneider proposed a length between 160–180 years. The rule of the Hyksos overlaps with that of the native Egyptian pharaohs of the Sixteenth and Seventeenth Dynasty

Why the emphasis on the fact he was a Mitzri

Bereisheet 39:1

:וְיוֹסֵף הוּרֵד מִצְרֵיְמָה וַיִּקְנֵהוּ פּוֹטִיפַר [°]סְרִּיס פַּרְעֹה שֵּׁר הַטַּבָּחִים א**ִישׁ מִצְרִי** מִיַּד מִצְרֵיְמָה וַיִּקְנֵהוּ פּוֹטִיפַר [°]סְרִּיס פַּרְעֹה שֵּׁר הַטַּבָּחִים א**ִישׁ מִצְרִי** מִיִּדְ מִצְרֵיְמָה וַיִּקְנֵהוּ פּוֹטִיפַר [°]סְרִּיס פַּרְעֹה שֵּׁר הּוֹכִּקְר When Joseph was taken down to Egypt, a certain Egyptian, Potiphar, a courtier of Pharaoh and his chief steward, bought him from the Ishmaelites who had brought .him there

וַיְהָי הֹ אֶת־יוֹסֵׁף וַיְהָי אִישׁ מַצְלֵיחַ וַיְהָּי בְּבֶּית אָדֹנָיו הַמִּצְרְי: The LORD was with Joseph, and he was a successful man; and he stayed in the .house of his Egyptian master

Shmot 1:8: The "new king" that didn't know Yosef??? :יָם מֶּלֶרְ־חָדָשׁ עַל־מִצְרֵיִם אֲשֶׁר לְאֹ־יַדָע אֶת־יוֹסֵף A new king arose over Egypt who did not know Joseph.

2229 Yosef became Viceroy/king

2368 Moshe was born

Approximately 140 years

Ketz HaYemin - קץ הימין 'End of the Right'

A. 47:28- Parsha Stumah

ַוְיָחִי יַצְקֹבֹ בְּצֶּרֶץ מִצְרַׂיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנֵה וַיְהִי יְמֵי־יַעֲקֹבֹ שְׁנֵי חַיָּיו שָׁבַע שָׁלִּים וּמְאַת שָׁנָה: Jacob lived seventeen years in the land of Egypt, so that the span of Jacob's life came to one hundred and forty-seven years.

Rashi

Why is this section (Sidra) totally closed? Because, comprising as it does an account of the death of Jacob, as soon as our father Jacob departed this life **the hearts and eyes of Israel were closed (their eyes became dim and their hearts troubled)** because of the misery of the bondage which they then began to impose upon them. Another reason is: because he (Jacob) wished to reveal to his sons the date of the End of Days (i.e. when Israel's exile would finally end; cf. Rashi on Genesis 49:1), but the vision was closed (concealed) from him Genesis Rabbah 96:1

B. 49:1- Shechina departed

:וַיִּקְרָא יַעָקֹב אֶל־בָּנֵיו וַיֹּאמֶר הֵאֶסְפּוּ וְאַגִּידָה לָלֶם אֵת אֲשֶׁר־יִקְּרָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרִית הַיָּמִים And Jacob called his sons and said, "Come together that I may tell you what is to befall you in days to come.

Rashi

ואגידה לכם

He wished to reveal to them the end of Israel's exile but the Shechinah departed from him and he began to speak of other things (Genesis Rabbah 98:2

ָהָקֶבְצָוּ וְשִׁמְעוּ בְּנֵי יַעֵקֹב וְשִׁמְעוּ אֶל־יִשְׂרָאֵל אֲבִיכֶם. Assemble and hearken, O sons of Jacob; Hearken to Israel your father:

1. Bereisheet Raba 91:10- Dvar Shel Batalah

ָרַבִּי לֵוִי בְּשֵׁם רַבִּי חָמָא בַּר חֲנִינָא מֵעוֹלֶם לֹא אָמֵר יַעֲקֹב אָבִינוּ דָּבָר שֶׁל בַּטֶּלָה, וּקְרָא יַעֲקֹב לְבָנוֹהִי וַאֲמֵר אִתְכַּנָּשׁוּ וַאֲחַוּי לְכוֹן יָת דִּי יְעַרַע יָתְכוֹן בְּסוֹף יוֹמֵיָא:

2. BR 98:3: When Am Yisrael is Echad

ַנַעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲגֻדָּה אַחַת, הַתְּקִינוּ עַצְמְכֶם לַגְאֻלָּה, מַה כְּתִיב אַחֲרָיו, (יחזקאל לז, כב): וְעָשִּיתִי אֶתְכֶם לְגוֹי אֶחָר וגוי. (בראשית מט, א): אֶת אֲשֶׁר יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאַחַרִית הַיַּמִים,

3. Micha 2:12-13- Achdut

: אָסֹף אָאֱסֹף יַעֲקֹב כֻּלֶּךְ קַבֵּץ אֲקַבֵּץ שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵׁל יָחַד אֲשִׂימֶנּוּ כְּצְׂאון צְרֵה כְּעֵדֶר בְּתְוֹךְ הַדְּבְרוֹ תְּהִימֶנָה מֵאָדֶם: I will assemble Jacob, all of you; I will bring together the remnant of Israel; I will make them all like sheep like a flock inside its pen they will be noisy with people.

: אָלָה הַפּּרֵץ לְפְנֵיהֶּם פֶּרְצוֹ וְיַעֲבֹּרוּ שֵּׁעֵר וְיַצְאוּ בְּוֹ וַיִּעֲבָּר מַלְכָּם לְפְנֵיהֶּם וַיהֹּוֶה בְּרֹאֹשֶׁם:

One who makes a breach goes before them; they enlarge it to a gate and leave by it. Their king marches before them, The LORD at their head.

C. What is Ketz -קץ? Fixed or predestined time for...

BR 98:3

ַרַבִּי סִימוֹן אָמַר מַפֶּלֶת גּוֹג הָרְאָה לָהֶם, הֵיךְ מָה דְאַתְּ אָמַר (יחזקאל לח, טז): בְּאַחָרִית הַיָּמִים תִּהְיֶה, רַבִּי יְהוּדָה אָמֵר (מיכה ד, א): וְהָיָה בְּאַחָרִית הַיָּמִים יִהְיֶה הַר בֵּית ה' נָכוֹן. אָמַר בְּנְיֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָרְאָה לָהֶם, הֵיךְ מָה דְאַתְּ אָמֵר (מיכה ד, א): וְהָיָה בְּאַחָרִית הַיָּמִים יִהְיֶה לָהֶם נִגְּי הָדֶם נִגְלָה לְהֶם רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר אִבִינָא שְׁנֵי בְּנֵי אָדָם נִגְלָה לָהֶם הַבְּץ וְנִתְכַּסְּה מִהֶּנוּ. רַבִּי יְהוּדָה בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר אִבִינָא שְׁנִי בְּנֵי אָדָם נִגְלָה לְהֶם הַקֵּץ וְנִתְכַּסְּה מֵהֶם, וְאֵלוּ הָם יַעֻקֹב וְדָנָיֵאל, דְּנִיֵּאל (דניאל יב, ד): וְאַתָּה דְנִיֵּאל סְתֹם אֶת הַדְּבָרִים וַחֲתֹם. יַעְלְב, הָקֵץ וְחָזַר וְנִתְכַּסְּה מֵהֶם, וְאֵלוּ הָבָיִם בִּיִּמִים (בראשית מט, ג): רְאוּבֵן בְּכִרִי אָהָה, מְלַמֵּד שָׁבָּא לְנַלּוֹת לָהֶם אֶת הַקַּץ וְנִתְכַּסְּה מִמֶּנוּ. מִשָּׁל לְאוֹהָבוֹ שָׁל מֶלֶךְ שֶׁהָיָה נִפְּנֶה מִן הָעוֹלָם וְהָיוּ בָנָיו סוֹבְבִין אֶת מִשְּתוֹ, אָמֵר לָהֶם בּוֹאוּ וַאָּל מְּלְּהָ שָׁל מְּלָהם בּוֹאוּ שֶׁל מֶלֶךְ שֶׁהָיִה נִפְנֶה מִן הָעוֹלָם וְהָיוּ בָּנִיו סוֹבְבִין אֶת מְּפְתוֹ, זְהִירִין בָּבְבוֹדוֹ שָׁל מֶלֶךְ, אָמֵר לָהֶם הֵיּוּ זְהִירִין שָּׁל מֶלֶךְ, שָּלָה. עִינִיו וְהִבְּיִט בַּמֶלְר, אָמֵר לָהֶם הֵיוּ זְהִירִין שָׁל מְלָּבְ, הָּלָה עִינִיו וְהִבְּיִט בּּמֶלְר, אָמֵר לָהֶם הֵיּוּ זְהִירִין שָּל מְלָּהְם בְּנִידוֹ שֶׁל מְלָּבְ, בָּלָה עִינִיו וְהִבְּיִם בּנְנִים בּּמְלָב בְּיִם בּּיִבּים בְּיִבּים בּיוֹב בּיִם בּוֹבּיוֹם בְּבִים בּוֹים בְּיִבּים בְּיִבּים בְּיִבּים בְּיִם בּּיִּלְם בְּבִּים בּיִבּים בְּיִם בְּיִם בְּבִּים בְּיִבּם בְּיִבּים בְּרִין בָּים בּיבִים בּיבוּים בּיִבּה בִּיִּבּים בְּיבִּים בְּבְּבִים בְּיִם בְּיִבְּים בְּיִּבְּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּבִּבּים בּוֹבְים בּיבִּים בּיבּים בּיבִּים בּיבִּים בְּהָה בְּבָּים בְּבִּים בְּבִּים בְּבָּם בְּיבִּים בְּבִּים בְּיבּים בְיבִּים בְּבְּים בְּבִּים בְּבְּיִבְּים בְּיִבְּנְים בְּיִבְּים בְּיִים בְּנִים בְּיבִּים בְּיִים בְּבִּים בְּיִים בְּבִּים בְּבְים בְּבְּבָּים בְּיִים בְּבְּים בְּבְּבְּבְּים בְּבְּים בְּבְּבְי

D. Ketz is Nekama? What is Nekama?

1.Rav Shimon Schwab - Yeshayahu P. 689

2. Nekama is "Blibi"

Yeshayahu 63:4

ַכֶּי יָוֹם נָקָם **בְּלִבִּי ו**ּשְׁנַת גְּאוּלַי בָּאָה

3. Sanhedrin 99a:

רבי אומר ג' מאות וששים וחמש שנה כמנין ימות החמה שנאמר (ישעיהו סג, ד) כי יום נקם בלבי ושנת גאולי באה Rabbi Yehuda HaNasi says: The messianic era will last 365 years, corresponding to the number of days of the solar year, as it is stated: "For the day of vengeance is in My heart, and the year of My redeemed is come" (Isaiah 63:4).

מאי יום נקם בלבי א"ר יוחנן **ללבי גליתי לאבריי לא גליתי** ר"ש בן לקיש **אמר ללבי גליתי למלאכי השרת** לא גליתי

The Gemara asks: What is the meaning of the phrase: "For the day of vengeance is in My heart"? Rabbi Yoḥanan says that it means that God said: I revealed the day of vengeance to My heart, but I did not reveal it to My limbs, as it were, as I never stated it explicitly. Rabbi Shimon ben Lakish says that it means that God said: I revealed this secret to My heart, but I did not reveal it to the ministering angels.

4. Devarim 32:35

לֵי נָקְםֹ וְשִׁלֵּם לְעֵת הָּמְוּט רַגְלֵם בּי קָרוֹב' יָוֹם אֵידָּׁם וְחָשׁ עְתִדֹּת לָמוֹ: כֵּי קָרוֹב' יָוֹם אֵידָּם וְחָשׁ עְתִדְּת לָמוֹ: To be My vengeance and recompense, at the time that their foot falters. Yea, their day of disaster is near, and destiny rushes upon them.

5. Nekama is Gadol- Chessed, and on the Right

Brachos 33a

מַתְקִיף לַהּ רַב אַחָא קַרְחִינָאָה: אֶלָּא מֵעַתָּה, גְּדּוֹלָה נְקָמָה שָׁנִּתְּנָה בֵּין שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת, שֶׁנָּאֲמֵר ״אֵל נְקָמוֹת ה״י!
Rav Aḥa Karḥina'a strongly objects to this approach that being placed between two names of God accords significance: However, if so, the same should hold true for vengeance. Great is revenge that was placed between two letters, as it is stated: "God of vengeance, Lord, God of vengeance shine forth" (Psalms 94:1

6. The 2 names of Hashem surrounding "nekama" are names of Rachamim, The right is the symbol of strength Chessed/ overflow is the strongest force but it is restrained allowing for all the confusion and suffering we have endured

E. The end of the "right"

1. Pesachim 56a

ָדְאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ: ״וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בָּנָיו וַיֹּאמֶר הֵאָסְפּוּ וְאַגִּידָה לָכֶם״. בִּיקֵשׁ יַעְקֹב לְגַלּוֹת לְבָנָיו **קֵץ הַיָּמִין,** וְיּאמֶר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ: ״וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בָּנָיו וַיֹּאמֶר הַאָסְפּוּ וְאַבִּי יִצְחָק שֶׁיָצָא וְיִכְּחָל שְׁיָצָא מְמָנּוּ שְׁכְינָה. אָמָר: שֶׁמָא חַס וְשָׁלוֹם יֵשׁ בְּמְטַתִי פְּסוּל, כְּאַבְרָהָם שְׁאֵין בְּלִבְּרָ אֶלָּא אֶחָד, כָּךְ אֵין בְּלְבֵּנוּ אֶלָא מְמָרוּ לוֹ בָּנָיו: ״שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, ה׳ אֱלֹהֵינוּ ה׳ אֶחָד״. אָמְרוּ: כְּשֵׁם שָׁאֵין בְּלִבְּךָ אֶלָּא אֶחָד, כָּךְ אֵין בְּלְבֵּנוּ אֶלָא מְמָרוּ וַעֲלָב אֲבִינוּ וְאָמֵר: ״בַּרוּךְ שֶׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלֵם וַעֲד״. אֶמְרוּ לִּעוֹלֵם וַעֲד״

As Rabbi Shimon ben Lakish said that it is written: "And Jacob called his sons and . said, Gather around and I will tell you what will occur to you in the end of **yemin** (Genesis 49:1). Jacob wanted to reveal to his sons when the complete redemption would arrive at the end of days (see Daniel 12:13), but the Divine Presence abandoned him, rendering him unable to prophesy. He said: 'Perhaps the Divine Presence has abandoned me because, Heaven forfend, one of my descendants is unfit, as was the case with my grandfather Abraham, from whom Ishmael emerged, and like my .'father Isaac, from whom Esau emerged

:His sons said to him

Hear Israel, our father, the Lord is our God, the Lord is One

"שמע ישראל ה, אלוקינו ה אחד"

They said: Just as there is only one God in your heart, so too, there is only one in our hearts

At that moment Jacob our father said in praise: 'Blessed be the name of His glorious . kingdom for ever and ever', as all his children were righteous

"ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד"

2. Rashi

קץ הימין - שיחזיר ימינו לפניו שהשיב אחור ימינו מפני אויב:

3. Eicha 2:3

o} :בְּיִב בְחֲרִי־אַּׁף כָּל הֶּבֶּן יִשְּׁרָאֵּל הֵשִּׁיב אָחָוֹר יְמִינָוֹ מִפְּנֵי אוֹיֵב וַיִּבְעַר בְּיַעַקֹבֹ כְּאֵשׁ לֶהָבָּה אָכֶלָה סָבִיב: In blazing anger He has cut down all the might of Israel; he has withdrawn His right hand

In the presence of the foe; he has ravaged Jacob like flaming fire, consuming on all sides.

Rav Moshe Vayechi 5773

Page 15-16

F. Takeaway:

Nekama: We are awaiting the Ketz Ha Yemin, the time of Nekama which means the total transformation of Sheker itself into Emes. We will see that all the effort intended to harm us in and of itself strengthened us. (think Yosefs brothers selling him)

The ultimate secret of Nekama is found in the "lev" of Hashem, meaning it is the underlying force driving history but its revelation is withheld until there is utter confusion and our "eyes and hearts" are closed to understanding.

Nekama will reveal the Oneness of everything in totality, in all of existence, turning

all the most bitter moments and all the sheker into Emet.

We can learn from everyone if we can see their disorientation as a function of confusion and we know that the sheker itself leads a person to emes eventually.